

IZ-ZWIEG TA' MARIJA MAZ-ZAGHZUGH GUZEPPI

1. San Guzepp kien mizzewweg lil Marija, Omm Alla

Meta l-Angu Gabrijel deher lil Marija jhabbrilha li kellha ssir Omm Alla, hija kienet, skont ir-rakkont ta San Luqa, “mgharrsa ma’ ragel jismu Guzeppi”. Il-kliem tat-test huwa komuni ghall-verzjonijiet moderni kollha tal-Bibbja.

F'kumment dwar dan it-test, l-istudjuzi tal-Iskrittura jwissuna li l-kelma "mizzewgin" m'ghandhiex tigi mqabbla mall-kelma "gherusija". Il-kliem zwieg u l-gherusija huma termini konnessi ma’ xulxin, espressjonijiet li huma relatati ma’xulxin, izda mhumiex perfettament sinonimi. Il-kelma zwieg tirreferi ghat-twettiq tal-weghdiet taz-zwieg aktar milli ghac-cerimonji li jsegwu t-tieg; jimplika li l-koppja, fis-sens legali strett, dahlu fl-istat taz-zwieg. L-gherusija, minn naha l-ohra, tindika biss il-“weghda” li jum wiehed ragel u mara jidhlu ghal l-istat taz-zwieg bl-obbligi li jgib mieghu. Ghalhekk, li tifhem il-frazi ta’ San Luqa “mgharrsa ma’ ragel jismu Guzeppi” bhala li tfisser li Marija kienet gharusa mieghu dak iz-zmien, ma jaghmilx gustizzja mat-test. San Luqa semplicement qed jghid li Marija u Guzeppi kienu digà mizzewgin meta Marija saret Omm Alla.

Ghaliex, allura, San Luqa juza l-kelma “mgharrsa” minflok il-kelma “mizzewga”? Ma kienx ikun aktar car u simplici ghalih li juza t-tieni?

Wiehed irid jiftakar li skont id-drawwa Lhudija ta' dak iz-zmien kien hemm zewg passi li jwasslu ghaz-zwieg kif nifhmuh illum. L-ewwel, il-koppja kienu jiskambjaw il-<il-kunsens taz-zwieg> taghhom f'cerimonja specjali. Illum nghidu li kienu jippronunzjaw il-weghdiet taz-zwieg taghhom. Bis-sahha ta' dan kienu jinghaqdu flimkien bhala ragel u mara f'ghajnejn Alla u f'ghajnejn il-ligi. Minn dak iz-zmien kien ikollhom id-drittijiet u l-privileggi kollha moghtija lill-irgiel u n-nisa mizzewga. Skont il-ligi Lhudija jekk ir-ragel imut, il-mara kienet meqjusa bhala l-armla tieghu u kienet intitolata ghall-wirt tieghu. Kieku l-mara ma kinitx fidila lejha, kienet tigi kkastigata bhala adultera; lanqas setghet terga' tizzewweg minghajr ma l-ewwel kisbet polza tad-divorzju.

It-tieni pass kien is-<solennizzazzjoni> taz-zwieg jew ic-celebrazzjoni tal-festi tat-tieg. Skont il-mezzi tal-koppja, il-festa tat-tieg kienet iccelebrata bl-aktar mod elaborat possibbli. Ir-ragel kien jigi d-dar tal-gharusa u f'purcissjoni pubblika kien jeskortaha lejn daru. Imbaghad kienu jibdew hajjithom flimkien.

Din it-tieni parti tac-cerimonja saret hafna xhur wara l-iskambju tal-weghdiet taz-zwieg. U huwa ghalhekk li San Luqa jghidilna li kienu "mgharrsin" fi zmien li l-anglu habbar lil Marija li kellha tkun Omm Gesu'. It-tifsira hija cara. Fiz-zmien tad-dehra tal-Anglu ma kinix qed jghixu flimkien bhala ragel u mara ghax il-festi taz-zwieg kienu ghadhom ma sarux, izda kienu mizzewgin f'ghajnejn Alla peress li kienu digà skambjaw il-kunsens matrimonjali.

Kemm kellu snin San Guzepp fiz-zmien li zzewweg lil Marija hija kwistjoni ta' interess kbir ghall-mohh modern minhabba l-ideat kunfliggenti espressi fuq dan is-suggett. Ghal hafna sekli harget l-idea li Guzeppi kien ragel xih ta' tmenin sena meta zzewweg. Anke llum f'uhud mill-knejjes taghna ghad hemm statwi u stampi li jidhru jikkorroboraw din il-fehma.

Huwa nteressanti li wiehed jinnota li l-ewwel pitturi maghrufa jew bicciet ta' skultura fil-katakombi juru lil Guzeppi bhala zaghzugh, aktarx ta' mhux aktar minn hamsa u ghoxrin sena. Din it-tendenza baqghet ghaddejja sar-raba 'sekl. Izda minn dak iz-zmien kwazi sa zminijiet moderni, ir-ragel ta' Marija jidher bhala ragel ta' snin avvanzati. Dan iqajjem il-

mistoqsija interessanti ta' ghaliex Guzeppi f'daqqa wahda sar ottogenarju fl-arti Kristjana. Ma jistax ikun hemm dubju li l-bidla giet introdotta apposta. Fir-raba' seklu l-verginita' perpetwa ta' Marija kienet taht attack, u b'implikazzjoni gie affermat li Guzeppi kien il-missier naturali ta' Kristu. Din il-affermazzjoni kienet tghawwig tar-rivelazzjoni divina u fil-pront giet michuda mill-isqfijiet ta' dawk iz-zminijiet. L-istorja tghidilna li l-ereziji jmutu bil-mod u jsegwi perjodu ta' zmien li fih hemm il-periklu li terga' titfacca d-duttrina falza. Ghalhekk l-artisti ta' dak iz-zmien kienu konvinti li ma kienx rakkomandabbli li turi lil Guzeppi bhala zaghzugh minhabba l-biza' li l-fidili jimmaginawh bhala missier naturali ta' Kristu. Li jpinguh bhala ragel xih hafna, hasbu, kien l-ahjar mod kif inzommu t-twemmin fil-verginita' perpetwa ta' Marija u Guzeppi. Din it-tendenza kompliet sew fis-seklu ghoxrin.

Fl-ahhar decennji kien hemm bidla fil-hsieb fost l-artisti religjuzi. L-artist modern, sensittiv ghall-preferenzi tal-bniedem modern, issa jippreferi jirrapprezenta lil Guzeppi bhala zaghzugh qawwi u vigoruz. Din ix-xejra sana taqbel mal-istudju skritturali modern u ghenet lill-insara li jahsbu biex jirrifjutaw bhala hrejef bla valur, hafna mill-leggendi dwar San Guzepp li jinsabu fil-letteratura apokrifa.

It-twemmin li Marija kellha madwar hmistax-il sena meta saret Omm Kristu huwa mifrux hafna fost l-istudjuzi tal-iskrittura. Issa min jista' jimmagina bis-serjeta lil Alla, jispira lil Marija biex tizzewweg ragel li kellu kwazi tmenin sena? Kif seta' ikun

sieheb vera maghha? Ma kienx ikun aktar, bhal buznannu? Barra minn hekk, l-evangelju jassigurana li l-kontemporanji tal-familja qaddisa hasbu li Guzeppi kien il-missier naturali ta' Gesù. In-nies kienu jaslu ghal konkluzjoni bhal din kieku Guzeppi kien digà ragel xih hafna?

Barra minn hekk, kif seta' ragel xih bhal dan hadem bhala mastrudaxxa biex isostni lil martu u lil ibnu? Seta' ha l-vjaggi twal relatati fl-evangelju? Kif seta' jipprotegi lill-familja tieghu fi vjaggi bhal dawn? M'hemmx bzonn li turi lil Guzeppi bhala ragel xih imkisser sabiex tafferma l-verginità tieghu, ghax il-verginità gejjja mill-virtù u l-grazzja ta' Alla u mhux mix-xjuhija .

Huwa possibbli li wiehed ikun aktar specifiku dwar l-età tieghu fiz-zmien taz-zwieg tieghu? Iva, studjuzi tal-istorja orientali jassigurawna li hafna mill-irgiel Lhud kienu jizzewgu meta kellhom sittax-il sena; rari kienu jiddifferixxu z-zwieg lil hinn minn erbgha u ghoxrin. Ghalhekk x'aktarx Guzeppi kien mizzewweg meta kien fl-ahhar ta' l-adoloxzenza tieghu.